

VILNIAUS MIESTO APYLINKĖS TEISMAS N U T A R T I S

2021 m. gegužės 28 d.
Vilnius

Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjas Edvardas Juozėnas, rašytinio proceso tvarka išnagrinėjęs pareiškėjo Dainiaus Labeckio skundą dėl Vilniaus apygardos prokuratūros 2021-03-19 rašto „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatu“ Nr. 2S-830 panaikinimo, suinteresuoti asmenys Vilniaus apygardos prokuratūra, Vilniaus miesto savivaldybės administracija,

n u s t a t ė :

Pareiškėjas pateiktu skundu prašo panaikinti Vilniaus apygardos prokuratūros 2021-03-19 raštą „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatu“ Nr. 2S-830, kuriuo atsisakyta taikyti viešojo intereso gynimo priemonės bei priteisti bylinėjimosi išlaidas.

Pareiškėjas skunde nurodo, kad kreipėsi į Vilniaus miesto apylinkės prokuratūrą, Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją, Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos ir Vilniaus miesto savivaldybės administraciją, prašydamas atlikti tyrimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos aplinkos apsaugos ir želdinių tvarkymo poskyriaus darbuotojų neteisėtų veiksmų, išduodant leidimus želdiniams tvarkyti Vilniaus mieste. Atskirų Vilniaus miesto savivaldybės administracijos darbuotojų veiksmai želdynų ir želdinių tvarkymo srityje yra akivaizdžiai neteisėti ir pripažintini piktnaudžiavimu tarnyba, darnačia didžiulę žalą aplinkai. Pareiškėjas nurodo, kad jo skunde išdėstyti prašymai yra susiję su viešojo intereso gynimu. Vilniaus apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroras J. Rinkevičius 2021-03-02 priėmė sprendimą Skundo nenagrinėti. Šis sprendimas jame nustatyta tvarka buvo apskūstas Vilniaus apygardos prokuratūrai. Vilniaus apygardos prokuratūros viešojo intereso gynimo skyriaus vyriausioji prokurorė 2021-03-19 raštu „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatu“ Nr. 2S-830 prokuroro sprendimą pripažino pagrįstu ir teisėtu, t.y. nutarė atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemonės. Pareiškėjas nurodo, kad skundžiamas raštas yra nepagrįstas, todėl naikintinas. Skundžiamas raštas iš esmės yra pagrįstas motyvu, kad šį skundą turėtų nagrinėti kitos institucijos, o rašto persiuntimas nagrinėjimui pagal kompetenciją laikomas teisėta asmenų aptarnavimo forma (šiuo atveju Skundas nepersiųstas kitoms institucijoms, nes jis yra taip pat joms adresuotas). Skundžiamame rašte pritarta prokuroro sprendime nurodytiems motyvams, kad Skunde nurodyti klausimai yra priskiriami Lietuvos aplinkos ministerijos ir jos įgaliotų institucijų, taip pat Vilniaus miesto savivaldybės administracijos kompetencijai, ir todėl Skunde keliami klausimai bus išnagrinėti kompetentingose valstybės ir savivaldybės institucijose - todėl Skundas viešojo intereso pažeidimo aspektu nenagrinėtinas prokuratūroje. Pareiškėjas laiko, kad tokie motyvai nepagrįsti.

Vilniaus apygardos prokuratūra pateiktame atsiliepime į skundą nurodo, kad su skundu nesutinka, nes pareiškėjo išdėstyti argumentai bei aplinkybės nesudaro teisinio pagrindo pripažinti, jog skundžiamas Vilniaus apygardos prokuratūros 2021 m. kovo 19 d. raštas „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatu“ Nr. 2S-830 yra neteisėtas bei nepagrįstas. Prokuroras ir aukštesnysis

prokuroras, išnagrinėję prašymą ir skundą, neatliko tyrimo dėl galimo viešojo intereso pažeidimo ir nepriėmė procesinio sprendimo, todėl skunde klaidingai nurodoma, kad skundžiamas Vilniaus apygardos prokuratūros 2021-03-19 raštu Nr. 2S-830 priimtas nutarimas atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemonės. Pareiškėjo skundas buvo išnagrinėtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2020 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. I- 103 patvirtintu Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašu (toliau - Aprašas), t. y. neatliekant tyrimo ir nepriimant procesinio sprendimo, todėl pareiškėjas visiškai nepagrįstai šį prokuroro raštą apskundė bendrosios kompetencijos teismui, vadovaudamasis Prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 5 dalimi, kuri šiuo atveju yra netaikytina, nes ji reglamentuoja aukštesniojo prokuroro nutarimo, kuriuo atmetas skundas dėl prokuroro nutarimo atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemonės apskundimo tvarką. Prokuratūros įstatymo 2 straipsnio 2 dalies 8 punkte numatyta, kad prokuratūra pagal kompetenciją nagrinėja asmenų prašymus, pareiškimus ir skundus. Rekomendacijų dėl viešojo intereso gynimo, patvirtintų Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2018 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. 1-218, 10 punkte nustatyta, kad Generalinėje prokuratūroje ar apygardos prokuratūroje gautas prašymas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo registracijos dienos gali būti persiustas nagrinėti pagal kompetenciją valstybės ar savivaldybės institucijai. Prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad prokurorai gina viešąjį interesą, kai nustato teisės akto pažeidimą, kuriuo pažeidžiamos asmens, visuomenės, valstybės teisės ir teisėti interesai, ir toks pažeidimas laikytinas viešojo intereso pažeidimu, o valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės, kurių veiklos srityse buvo padarytas teisės akto pažeidimas, nesiėmė priemonių jam pašalinti arba kai tokios kompetentingos institucijos nėra. Vadovaujantis nurodytu teisiniu reguliavimu darytina išvada, kad prokuroras turi įgaliojimus ginti viešąjį interesą, tačiau taikyti viešojo intereso gynimo priemonės gali tik nustatęs teisės akto pažeidimą, laikytiną viešojo intereso pažeidimu, ir tik tuomet, kai valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės, kurių veiklos srityse buvo padarytas teisės akto pažeidimas, nesiėmė priemonių jam pašalinti arba kai tokios kompetentingos institucijos nėra. Kad už viešojo intereso apsaugą valstybėje yra atsakingi ne vien prokurorai, bet ir kitos valstybės (savivaldybių) institucijos, išaiškinta ir teismų praktikoje. Pavyzdžiui, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2012-01-04 sprendime, priimtame civilinėje byloje Nr. 3K-3-109/2012, yra išaiškinęs, kad „valstybės institucija kaip juridinis asmuo veikia pagal specialųjį teisnumą valstybės jai pavestose srityje. Per šį asmenį valstybė įgyja civilines teises, prisiima civilines pareigas ir jas įgyvendina. <...> Valstybės institucija, įgyvendindama jai priskirtus tikslus, turėdama juridinio asmens teises, turi procesines teises ir pareigas būti ieškovu ir atsakovu įgyvendinant priskirtą viešąjį interesą, taip pat materialinį teisinį valstybės interesą konkrečioje jai priskirtoje veiklos srityje. <...> valstybės institucija privalo savarankiškai ir iniciatyviai veikti pagal jai priskirtas veiklos sritis ir veiklos rūšis, todėl prireikus privalo atstovauti ar ginti viešąjį interesą, reikšti ieškinius, pareiškimus, skundus teisme ar kitaip atstovauti valstybės interesams dėl jai pavestos veiklos srities teismuose ar kitose institucijose. Šios veiklos vykdymas yra viešojo intereso įgyvendinimas ir kartu valstybės institucijos tinkama veikla pagal institucijos veiklos tikslus“. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 27 straipsnio 1 dalis numato, kad želdynų ir želdinių apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo Aplinkos ministerija ir jos įgaliotos institucijos. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 27 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 6 straipsnis, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-04-06 įsakymu Nr. D1-277 patvirtintų Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos nuostatų (toliau tekste - Nuostatai) 10.1 punktą numato, kad želdynų ir želdinių apsaugos valstybinę kontrolę Lietuvos Respublikoje vykdo biudžetinė įstaiga Aplinkos apsaugos departamentas. Nuostatų 2 punktą numato, kad departamento paskirtis - siekiant užtikrinti teisėtumą ir teisėtumą aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo srityje vykdyti aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, o 11 punktą numato, kad departamentas, įgyvendindamas jam pavestus tikslus ir atlikdamas jo kompetencijai priskirtas funkcijas, be kita ko, turi teisę pagal kompetenciją atstovauti valstybės

interesams teismuose ir kitose teisėsaugos institucijose (11.7 papunktis), nustatyta tvarka teikti ieškinius teismams dėl padarytos aplinkai žalos atlyginimo, kitus ieškinius, prašymus, skundus (11.8 papunktis). Taigi, įstatymo leidėjas nustatė, kad pirmiausia imtis priemonių teisės aktų reikalavimų pašalinimui privalo valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės, kurių veiklos srityse buvo padarytas teisės akto pažeidimas, o tik tuomet, jei (kai) jos nesiėmė tokių priemonių arba kai tokios kompetentingos institucijos nėra, viešąjį interesą gina prokuroras. Tai teisės aktuose buvo įtvirtinta tuo tikslu, kad viešasis interesas būtų apgintas greičiau ir efektyviau. Nagrinėjamu atveju Pareiškėjas kreipėsi ne tik į prokuratūrą, bet tuo pačiu prašymu ir į Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją, Aplinkos apsaugos departamentą prie Aplinkos ministerijos ir Vilniaus miesto savivaldybės administraciją, t. y. į institucijas, kurių veiklos srityse galimai buvo padarytas teisės akto pažeidimas (2021-02-26 prašymas, gautas Vilniaus apygardos prokuratūroje tą pačią dieną, reg. Nr. AP-5145/2021). Prašyme ir skunde (2021-03-08 skundas, gautas prokuratūroje 2021-03-09, reg. Nr. AP- 6129) buvo keliamas klausimas ne tik dėl pagrindinių procedūrų išduodant leidimus želdiniams tvarkyti galimo pažeidimo, bet ir dėl želdinių būklės, nepagrįstų želdinių šalinimo motyvų, neteislingai apskaičiuojamos šalinamų želdinių atkuriamosios vertės, žalos, tai yra dėl specifinių aspektų, kurių prokuroras, priešingai nei želdynų ir želdinių apsaugos valstybinės kontrolės institucija, savarankiškai tinkamai ir operatyviai įvertinti neturi galimybės. Pareiškėjas be kita ko prašė atlikti administracinę procedūrą bei priimti administracinį sprendimą. Prokuratūros įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose prokuroro funkcijas, tokia funkcija nėra nustatyta. Viešojoje teisėje galioja taisyklė, kad galima yra tik tai, kas leidžiama, skirtingai nei privatinėje teisėje, kur leidžiama viskas, kas nėra uždrausta. Suinteresuoto asmens nuomone, pareiškėjas neįrodė, kad prokuroras ir aukštesnysis prokuroras, nagrinėdami jo pareiškimą ir skundą, padarė kokių nors teisės normų pažeidimų, todėl skunde išdėstytos aplinkybės nesudaro pagrindo panaikinti skundžiamą raštą.

Vilniaus miesto savivaldybės administracija pateiktame atsiliepime į skundą nurodo, kad su skundu nesutinka. Atsiliepime nurodo, kad Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Miesto tvarkymo ir aplinkos apsaugos skyriaus specialistai leidimus želdinių pertvarkymo darbams išduoda vadovaudamiesi galiojančiais, želdinių tvarkymą reglamentuojančiais teisės aktais. Prašo pareiškėjo pareiškimą atmesti kaip nepagrįstą.

Byla nutraukta.

Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad prokurorai gina viešąjį interesą, kai nustato teisės akto pažeidimą, kuriuo pažeidžiamos asmens, visuomenės, valstybės teisės ir teisėti interesai, ir toks pažeidimas laikytinas viešojo intereso pažeidimu, o valstybės ar savivaldybių institucijos, įstaigos ar įmonės, kurių veiklos srityje buvo padarytas teisės akto pažeidimas, nesiėmė priemonių jam pašalinti arba kai tokios kompetencijos institucijos nėra. Prokurorai, turėdami pagrindą manyti, kad yra pažeisti teisės aktų reikalavimai, gindami viešąjį interesą, turi Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje nurodytus įgaliojimus. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad prokurorų, kaip valstybės pareigūnų, įgaliojimai teisės aktuose negali būti apibūdinami kaip jų subjektinė teisė, kurią jie gali įgyvendinti savo nuožiūra, t. y. kaip tokia teisė, kuria jie gali pasinaudoti arba nepasinaudoti; tokie įgaliojimai – tai ir pareigos, kurias prokurorai ne tik gali, bet ir privalo įgyvendinti, jeigu yra įstatymuose nustatytos sąlygos (Konstitucinio Teismo 2006 m. sausio 16 d. nutarimas). Prokuroras, gavęs informaciją apie galimai pažeistą viešąjį interesą ir atlikęs tyrimą, gali priimti sprendimą taikyti viešojo intereso gynimo priemones arba atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones (Prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 1 dalis, 3 dalis, 4 dalis). Prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad prokuroras, nenustatęs viešojo intereso pažeidimo, priima nutarimą atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones. Skundas dėl prokuroro nutarimų atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones paduodamas aukštesniajam prokurorui per 30 dienų nuo nutarimo nuorašo gavimo dienos. Taigi prokuroro nutarimas atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones visais atvejais gali būti skundžiamas aukštesniajam prokurorui. Aukštesnio

prokuroro nutarimas, kuriuo atmetas skundas dėl prokuroro nutarimo atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemonės, gali būti skundžiamas bendrosios kompetencijos teismui per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo kopijos gavimo dienos. Pagal kasacinio teismo praktiką teismas, nagrinėdamas skundą dėl prokuroro veiksmų atsisakant ginti viešąjį interesą, patikrina, ar prokuroras, gavęs skundą dėl viešojo intereso pažeidimo, rinko įrodymus, juos analizavo ir vertino bei motyvavo savo išvadą. Įstatyme nenustatyta ir teismas negali pažeisti prokuroro diskrecijos teisės priimti sprendimus pagal jam paskirtų klausimų kompetenciją ir neturi teisės nurodyti prokurorui, kokį sprendimą šis privalo priimti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. lapkričio 21 d. nutartis, priimtą civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2012).

Nagrinėjamu atveju teismas, susipažinęs su visa jam pateikta medžiaga, nustatė, kad nei Vilniaus apygardos prokuratūros viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroras Jonas Rinkevičius, nei

Vilniaus apygardos prokuratūros viešojo intereso gynimo skyriaus vyriausioji prokurorė, išnagrinėję pareiškėjo skundus, neatliko tyrimo dėl galimo viešojo intereso pažeidimo ir nepriėmė procesinių sprendimų, t. y. nutarimų atsisakyti ginti viešąjį interesą. Pareiškėjo skundai buvo išnagrinėti vadovaujantis Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2020 m. balandžio 17 d. įsakymu Nr. I-103 patvirtintų Asmenų aptarnavimo Lietuvos Respublikos prokuratūroje tvarkos aprašo. Vilniaus apygardos prokuratūros viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroro Jono Rinkevičiaus 2021-03-02 rašte Nr. 2S-632 „Dėl informacijos pateikimo“ bei Vilniaus apygardos prokuratūros viešojo intereso gynimo skyriaus vyriausioji prokurorė 2021-03-19 rašte Nr. 2S-830 „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatų“ buvo pateikta informacija apie tai, kad jo skundai viešojo intereso galimo pažeidimo aspektu nebus nagrinėjami, nes pareiškėjas skundus dėl galimų teisės aktų pažeidimų yra pateikęs ir valstybės institucijoms, kurios pagal kompetenciją ir turi išnagrinėti skunde keliamus klausimus. Iš to darytina išvada, kad aukščiau minėti Vilniaus apygardos prokuratūros viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroro Jono Rinkevičiaus 2021-03-02 raštas Nr. 2S-632 „Dėl informacijos pateikimo“ bei Vilniaus apygardos prokuratūros viešojo intereso gynimo skyriaus vyriausiosios prokurorės 2021-03-19 raštas Nr. 2S-830 „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatų“ nelaikytini prokurorų nutarimais atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemonės, todėl šiuo atveju negali būti taikomos Lietuvos respublikos prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 5 dalies nuostatos.

Iš aukščiau išdėstyto teismas daro išvadą, kad byla pagal pareiškėjo Dainiaus Labeckio skundą dėl Vilniaus apygardos prokuratūros 2021-03-19 rašto „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatų“ Nr. 2S-830 panaikinimo byla, nes byla nenagrinėtina teisme civilinio proceso tvarka, (CPK 293 straipsnio 1 punktas).

Kitos dalyvaujančių byloje asmenų procesiniuose dokumentuose nurodytos aplinkybės ir argumentai teisiškai nereikšmingi sprendžiant dėl skundo, todėl dėl jų teismas nepasisako.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 290-291 straipsniais, 293 straipsnio 1 punktu teismas,

n u t a r i a :

civilinė bylą pagal pareiškėjo Dainiaus Labeckio skundą dėl Vilniaus apygardos prokuratūros 2021-03-19 rašto „Dėl skundo išnagrinėjimo rezultatų“ Nr. 2S-830 panaikinimo nutraukti.

Nutartis per 7 dienas nuo nutarties kopijos įteikimo dienos gali būti skundžiama Vilniaus apygardos teismui, atskirąjį skundą paduodant per Vilniaus miesto apylinkės teismą.

